

บันทึก

เรื่อง การประกาศระบบหมายเลขทางหลวงพิเศษ ทางหลวงสัมปทาน และทางหลวงแผ่นดิน

กระทรวงคมนาคมได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๒๐๖/๔๓๒๑ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๕ กระทรวงคมนาคม (กรมทางหลวง) ได้ส่งร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงพิเศษทางหลวงสัมปทาน และทางหลวงแผ่นดิน พ.ศ. พร้อมบัญชีท้ายประกาศไปยังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการ และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ส่งร่างประกาศดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจแก้ไขให้และแจ้งให้กระทรวงคมนาคมทราบ และต่อมากรมทางหลวงได้ส่งร่างประกาศดังกล่าวไปลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาในปี พ.ศ. ๒๕๓๗

บัดนี้ ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางหลวง รับมอบทางหลวง และก่อสร้างทางขึ้นใหม่ จึงจำเป็นต้องออกประกาศฉบับใหม่ และกระทรวงคมนาคมพิจารณาเห็นว่าน่าจะออกเป็นประกาศกระทรวงคมนาคมได้ เพราะการออกประกาศเรื่องระบบหมายเลขทางหลวงเป็นราชการของกระทรวงคมนาคม แม้ว่าจะไม่มีบทบัญญัติในพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ให้อำนาจในการออกประกาศในเรื่องนี้ก็ตาม ซึ่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก็มีความเห็นพ้องด้วย

โดยที่การเสนอร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงพิเศษ ทางหลวงสัมปทาน และทางหลวงแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นการเสนอหลังจากพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกาศใช้แล้ว และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาก็ได้ตรวจแก้ไขให้โดยมิได้ทักท้วงในเรื่องกฎหมายที่ให้อำนาจและรูปแบบการเสนอประกาศ (กรมทางหลวงเสนอมาในลักษณะกฎหมายลำดับสำคัญ มีบันทึกหลักการและเหตุผล สำคัญ บันทึกรายการชี้แจง) สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงให้กระทรวงคมนาคมหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาโดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเห็นว่า

(๑) การออกประกาศ เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงฯ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการคมนาคมซึ่งเป็นราชการของกระทรวงคมนาคมโดยแท้มากกว่าจะเป็นราชการของสำนักนายกรัฐมนตรีตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน แม้ในเรื่องนี้จะมีได้มีบทกฎหมายใดบัญญัติให้ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติหรือให้ความเห็นชอบ แต่ประกาศดังกล่าวที่จะประกาศใช้ใหม่อาจมีผลบังคับต่อราชการเป็นส่วนรวม จึงจำเป็นต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๑

(๒) โดยที่เรื่องนี้เคยมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงพิเศษฯ ซึ่งประกาศใช้มาตั้งแต่ปี ๒๕๓๗ ถึงปัจจุบัน ดังนั้น หากกระทรวงคมนาคมประสงค์จะเปลี่ยนแปลงเป็นการออกประกาศกระทรวงคมนาคมแทน ก็สมควรที่กระทรวงคมนาคมจะ

ดำเนินการขอยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวเสียก่อน โดยทำเป็นประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีและเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติก่อนดำเนินการต่อไปเช่นเดียวกัน หลังจากนั้นจึงจัดทำเป็นประกาศกระทรวงคมนาคมขึ้นใหม่

อย่างไรก็ดี กระทรวงคมนาคมมิได้ใส่ใจในเรื่องที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และพร้อมที่จะดำเนินการออกเป็นประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงพิเศษฯ ตามคำแนะนำของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต่อไป ถ้าสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาไม่มีข้อขัดข้อง ประกอบกับขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการเมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๒ ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงขอให้พิจารณาเพิ่มเติมบทบัญญัติเกี่ยวกับการประกาศเรื่องระบบหมายเลขทางหลวงพิเศษ ทางหลวงสัมปทาน และทางหลวงแผ่นดิน ไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาที่กระทรวงคมนาคมหารือโดยได้รับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคมและกรมทางหลวง) ประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว กรณีปรากฏว่า ระบบหมายเลขทางหลวงตามปัญหาในเรื่องนี้ เป็นระบบหมายเลขทางหลวงที่กรมทางหลวงกำหนดขึ้นเพื่อใช้สำหรับการลงทะเบียนทางหลวงแต่ละประเภทที่อยู่ในความรับผิดชอบของอธิบดีกรมทางหลวง และกรมทางหลวงได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระบบหมายเลขทางหลวงตามที่ลงทะเบียนไว้แล้วนั้นมาประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นคราว ๆ ไปในรูปแบบของประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

ในปัจจุบันกระทรวงคมนาคมเป็นกระทรวงที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการคมนาคม การขนส่ง การพาณิชย์ การสื่อสาร และการอุตุนิยมวิทยา ตามที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔ มาตรา ๑๕^๑ บัญญัติไว้ โดยมีกรมทางหลวงเป็นหน่วยงานในสังกัดที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวง เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงสัมปทาน ตามที่พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้ระบุอำนาจหน้าที่ของกรมทางหลวงไว้ในมาตรา ๓ (๑)^๒ และการลงทะเบียนทางหลวงประเภทต่าง ๆ นั้นเป็นไปตามมาตรา ๑๓^๓ แห่งพระราชบัญญัติ

^๑ มาตรา ๑๕ กระทรวงคมนาคมมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการคมนาคม การขนส่ง การพาณิชย์ การสื่อสาร และการอุตุนิยมวิทยา

^๒ มาตรา ๓ ให้กรมทางหลวง กระทรวงคมนาคม มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงสัมปทาน รวมทั้งกฎหมายและระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

^๓ มาตรา ๑๓ ทางหลวงประเภทต่าง ๆ ให้ลงทะเบียนไว้ดังต่อไปนี้

(๑) ทางหลวงพิเศษและทางหลวงแผ่นดิน อธิบดีกรมทางหลวงเป็นผู้จัดให้ลงทะเบียนไว้ ณ กรมทางหลวง โดยอนุมัติรัฐมนตรี

(๒) ทางหลวงสัมปทาน อธิบดีกรมทางหลวงเป็นผู้จัดให้ลงทะเบียนไว้ ณ กรมทางหลวง

ทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่บัญญัติให้อธิบดีกรมทางหลวงเป็นผู้รับผิดชอบในการลงทะเบียนทางหลวงรวม ๓ ประเภท ได้แก่ ทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงสัมปทาน และให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี และประธานกรรมการสุขาภิบาล เป็นผู้รับผิดชอบในการลงทะเบียนทางหลวงชนบท ทางหลวงเทศบาล และทางหลวงสุขาภิบาล ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ในพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ได้มีบทบัญญัติให้มีการประกาศระบบหมายเลขทางหลวงหรือทะเบียนทางหลวงในราชกิจจานุเบกษา รวมทั้งการลงทะเบียนทางหลวงตามพระราชบัญญัติทางหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๒ และตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ อันเป็นกฎหมายว่าด้วยทางหลวงที่ใช้บังคับมาในอดีต ก็ไม่มีบทบัญญัติให้มีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเช่นเดียวกัน อนึ่ง กฎหมายว่าด้วยทางหลวงทุกฉบับที่กล่าวมาข้างต้นไม่ได้บัญญัติให้นายกรัฐมนตรีและสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นเจ้าหน้าที่หรือเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวแต่อย่างใด

ในส่วนของความเป็นมาเกี่ยวกับการประกาศระบบหมายเลขทางหลวงในราชกิจจานุเบกษานั้น เริ่มจากการตั้งชื่อทางหลวงแผ่นดินและสะพานขนาดใหญ่ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ตั้งชื่อทางหลวงแผ่นดินและสะพานขนาดใหญ่ ลงวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๙๓^๔ แต่ยังไม่มีการกำกับหมายเลขไว้ เช่น ทางหลวงแผ่นดินสายกรุงเทพฯ - ชลบุรี - ระยอง - จันทบุรี - ตราด ให้ชื่อว่า ถนนสุขุมวิท^๕ เป็นต้น

(๓) ทางหลวงชนบท ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้จัดการให้ลงทะเบียนไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด เมื่อได้รับความยินยอมจากอธิบดีกรมโยธาธิการหรือเลขาธิการเร่งรัดพัฒนาชนบท แล้วแต่กรณี

(๔) ทางหลวงเทศบาล นายกเทศมนตรีเป็นผู้จัดการให้ลงทะเบียนไว้ ณ สำนักงานเทศบาลโดยอนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด

(๕) ทางหลวงสุขาภิบาล ประธานกรรมการสุขาภิบาลเป็นผู้จัดการให้ลงทะเบียนไว้ ณ สำนักงานสุขาภิบาล โดยอนุมัติอธิบดีกรมโยธาธิการ

^๔ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง ตั้งชื่อทางหลวงแผ่นดินและสะพานขนาดใหญ่

ด้วยการสร้างทางหลวงแผ่นดินและสะพานขนาดใหญ่ทั่วราชอาณาจักรซึ่งได้ดำเนินการก่อสร้างมาจนบัดนี้ นับว่าได้สำเร็จเปิดให้ประชาชนใช้เป็นทางจราจรได้สะดวกขึ้นมากแล้ว ถึงสิ้นพุทธศักราช ๒๔๙๓ ได้ก่อสร้างทางหลวงเสร็จ เปิดให้ประชาชนใช้สัญจรไปมาได้ ๖๔๗๐ กิโลเมตร ในจำนวนโครงการที่จะต้องสร้างทั้งสิ้นที่ประมาณ ๑๓,๔๐๐ กิโลเมตร ไม่รวมทางหลวงจังหวัด ทางหลวงชนบท ซึ่งกำลังก่อสร้างอยู่อีกด้วย

ฉะนั้น จึงสมควรจะได้ขนานนามทางหลวงแผ่นดินและสะพานขนาดใหญ่ให้เป็นอนุสรณ์และเป็นเกียรติแก่ผู้มีส่วนประกอบคุณงามความดีต่อประเทศชาติ ดังต่อไปนี้

ก. ทางหลวงแผ่นดิน

๑. ทางหลวงแผ่นดินสายกรุงเทพฯ - ชลบุรี - ระยอง - จันทบุรี - ตราด ให้ขนานนามว่า ถนน “สุขุมวิท” เพื่อเป็นเกียรติแก่พระพิศาลสุขุมวิท (ประสพ พิศาลสุขุมวิท สุขุม) อธิบดีอธิบดีกรมทาง

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ได้มีการออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๖^๕ ให้ยกเลิกชื่อทางหลวงแผ่นดินที่ได้ขนานนามไว้แล้วทั้งหมด และให้ใช้ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินแห่งประเทศไทยแทน เช่น ทางหลวงแผ่นดินสายสันกำแพง - เชียงใหม่ - สอด - แม่สะเรียง - แม่ฮ่องสอน ให้ใช้หมายเลข ๑ และมีการปรับปรุงระบบหมายเลขทางหลวงอีกเรื่อยมาตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีอีกหลายฉบับ ดังนี้

(๑) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัดแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๙^๖ ซึ่งขยายการใช้ระบบหมายเลขไปถึงทางหลวงจังหวัดด้วย

(๒) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัด พ.ศ. ๒๕๑๑^๗

^๕ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๖

ตามที่ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีขนานนามทางหลวงแผ่นดินสายต่าง ๆ ไว้แล้ว นั้น โดยที่ทางหลวงแผ่นดินได้มีระบบหมายเลขทางหลวงเป็นระบบสากลแล้ว จึงเห็นสมควรยกเลิกชื่อทางหลวงแผ่นดินที่ได้ขนานนามไว้แล้วเสียทั้งหมด และให้ใช้ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๖ ดังหมายเลขข้างท้ายนี้ต่อไป คือ

(๑) ทางหลวงแผ่นดินสาย สันกำแพง - เชียงใหม่ - สอด - แม่สะเรียง - แม่ฮ่องสอน ให้ใช้หมายเลข ๑

๑ล๑ ๑ล๑
^๖ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัดแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๙

ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๐๖ เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๖ แล้วนั้น

บัดนี้ ได้พิจารณาเห็นว่าสมควรจะใช้ระบบหมายเลขสำหรับทางหลวงจังหวัด พร้อมกับสมควรปรับปรุงระบบหมายเลขทางแผ่นดินด้วย ฉะนั้น จึงให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๖ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๐๖ และให้ใช้ระบบหมายเลขทางหลวงดังต่อไปนี้

ทางหลวงสายประธาน ๑. ทางสายกรุงเทพฯ - วังน้อย - สระบุรี - ลพบุรี - ชัยนาท - นครสวรรค์ - กำแพงเพชร - ตาก - ลำปาง - เชียงราย - ให้ใช้หมายเลข ๑

๑ล๑ ๑ล๑
^๗ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี
เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัด พ.ศ. ๒๕๑๑

(๓) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงจังหวัด พ.ศ. ๒๕๑๖^๔

(๔) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๔^๕ ซึ่งขยายการใช้ระบบหมายเลขไปถึงทางหลวง

ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๐๙ เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัดแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้ประกาศใช้ระบบหมายเลขทางหลวงไปแล้วนั้น บัดนี้ มีความจำเป็นต้องปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมระบบหมายเลขทางหลวง เพื่อให้มีความสมบูรณ์ถูกต้องตามที่ได้มีการบูรณะก่อสร้างทางหลวงเพิ่มเติม และมีการเปลี่ยนแปลงประเภททางหลวงขึ้นใหม่

ฉะนั้น จึงให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัดแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๙ ลงวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๐๙ และให้ใช้ระบบหมายเลขทางหลวงใหม่ดังต่อไปนี้

ทางหลวงแผ่นดินสายประธาน (Primary Highways) หมายเลขทางหลวงทางสาย ๑ กรุงเทพฯ-วังน้อย-สระบุรี-ลพบุรี-ชัยนาท-นครสวรรค์-กำแพงเพชร - ตาก - ลำปาง - เชียงราย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัด พ.ศ. ๒๕๑๖

ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๑๑ เรื่องระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัด พ.ศ. ๒๕๑๑ นั้น

บัดนี้ เห็นสมควรต้องปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมระบบหมายเลขทางหลวงเสียใหม่ ทั้งนี้ เพราะได้รับมอบสายทางเพิ่มขึ้น กับมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขประเภททางหลวงแผ่นดินและจังหวัดอื่นเนื่องจากได้บูรณะก่อสร้างเสร็จ

ฉะนั้น จึงให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัดแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๑๑ ให้ใช้ระบบหมายเลขทางหลวงใหม่ดังต่อไปนี้

ทางหลวงแผ่นดินสายประธาน (Primary Highways) หมายเลขทางหลวง สายทาง ๑ กรุงเทพฯ-วังน้อย-สระบุรี-โคกสำโรง-ลพบุรี-ชัยนาท-นครสวรรค์-กำแพงเพชร-ตาก-ลำปาง-เชียงราย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๔

เนื่องจากประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัด พ.ศ. ๒๕๑๖ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน และปัจจุบันได้มีการกำหนดทางหลวงบางสายเป็นทางหลวงพิเศษรับมอบสายทางเพิ่มขึ้น และเปลี่ยนแปลงประเภททางหลวงอันเนื่องจากได้บูรณะและก่อสร้างเสร็จสมควรปรับปรุงระบบหมายเลขทางหลวงเสียใหม่

ฉะนั้น จึงให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินและทางหลวงจังหวัด พ.ศ. ๒๕๑๖ และให้ใช้ระบบหมายเลขทางหลวง ตามบัญชีท้ายประกาศนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

พิเศษ และ

(๕) ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงพิเศษ ทางหลวงสัมปทาน และทางหลวงแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๗^{๑๐} ซึ่งขยายการใช้ระบบหมายเลขไปถึงทางหลวงสัมปทาน ส่วนทางหลวงจังหวัดเดิมนั้นได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นทางหลวงแผ่นดินทั้งหมดแล้วตามมาตรา ๗๔^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕

เมื่อพิจารณาจากเหตุผลในการออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นการตั้งชื่อเฉพาะทางหลวงแผ่นดินและสะพานขนาดใหญ่เพื่อเป็นอนุสรณ์และเป็นเกียรติแก่ผู้ประกอบคุณงามความดีต่อประเทศชาติ ต่อมาเมื่อทางหลวงแผ่นดินมีระบบหมายเลขเป็นระบบสากลแล้ว จึงใช้ระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินแทนตามประกาศในปี พ.ศ. ๒๕๐๖ หลังจากนั้นก็ได้มีการปรับปรุงระบบหมายเลขทางหลวงแผ่นดินและขยายการใช้ระบบหมายเลขทางหลวงไปถึงทางหลวงประเภทอื่น ๆ โดยลำดับ เนื่องจากการก่อสร้างทางหลวงเพิ่มเติมรับมอบสายทางเพิ่มขึ้น และมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงประเภททางหลวง ทำให้ต้องออกประกาศใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่เปลี่ยนแปลงไป ประกาศดังกล่าวจึงเป็นเพียงการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดหมายเลขทางหลวง ประเภททางหลวง และชื่อทางหลวงที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมทางหลวงมาประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามข้อมูลที่เป็นอยู่ในขณะหนึ่ง ๆ และเมื่อข้อมูลดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงไปในภายหลัง เช่น มีการต่อขยายเส้นทางเดิมออกไป สร้างเส้นทางใหม่รับมอบสายทางเพิ่มขึ้น หรือเปลี่ยนประเภททางหลวง กรมทางหลวงก็จะรวบรวมข้อมูลมาประกาศใหม่อีกครั้งหนึ่งเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงไป

อนึ่ง นอกจากการประกาศระบบหมายเลขทางหลวงที่อยู่ในความรับผิดชอบของอธิบดีกรมทางหลวงดังกล่าวมาข้างต้นนั้นแล้ว ยังไม่เคยมีการประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับระบบหมายเลขทางหลวงหรือทะเบียนทางหลวงที่อยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่อื่นแต่อย่างใด

๑๐

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงพิเศษ ทางหลวงสัมปทาน และทางหลวงแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๗

โดยที่ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๙ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว ประกอบกับปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงประเภทของทางหลวง รับมอบสายงาน และก่อสร้างสายทางเพิ่มขึ้น สมควรปรับปรุงระบบหมายเลขทางหลวงเสียใหม่

ดังนั้น จึงให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงพิเศษทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๙ และให้ใช้ระบบหมายเลขทางหลวงตามบัญชีท้ายประกาศนี้

๑๑

๑๑

๑๑ มาตรา ๗๔ ให้ทางหลวงจังหวัดตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงก่อนพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเปลี่ยนเป็นทางหลวงแผ่นดินตามพระราชบัญญัตินี้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า ประกาศของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐต่าง ๆ ตามที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน อาจแบ่งได้เป็น ๒ ประเภทใหญ่ ๆ กล่าวคือ ประเภทแรก เป็นประกาศที่มีผลใช้บังคับต่อบุคคลทั่วไป เพื่อให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการหรือมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่อย่างหนึ่งอย่างใดของบุคคล ประกาศเช่นนี้จะมีสถานะเป็นกฎหมายลำดับรองประเภทหนึ่ง หรือมีลักษณะเป็น “กฎ” ตามที่พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้ความหมายไว้ในมาตรา ๕^{๑๒} การออกประกาศในประเภทนี้จะต้องมีกฎหมายแม่บทที่ให้อำนาจในการออกประกาศไว้ โดยเฉพาะจึงจะมีการออกประกาศได้ ส่วนประกาศประเภทที่สอง เป็นประกาศที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐใช้เพื่อการแจ้งข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ประกาศประเภทนี้ไม่ได้มีผลบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรืองดเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด รวมทั้งไม่ได้มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงหรือกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใดด้วยจึงเป็นประกาศที่ไม่มีลักษณะเป็นกฎหมายลำดับรองตามนัยที่กล่าวมาข้างต้น การออกประกาศในประเภทนี้ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องอาศัยอำนาจตามกฎหมายแม่บทที่ให้อำนาจในการออกประกาศไว้โดยเฉพาะแต่อย่างใด และเมื่อพิจารณาเนื้อหาสาระของประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงฯ ตามปัญหาในเรื่องนี้แล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นประกาศที่จัดอยู่ในประเภทที่สองนี้ เนื่องจากประกาศดังกล่าวเป็นเพียงการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทางหลวงประเภทต่าง ๆ ซึ่งปรากฏอยู่ในทะเบียนทางหลวงตามที่อธิบดีกรมทางหลวงได้จัดให้ลงทะเบียนไว้แล้วมาประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นคราว ๆ ไปเพื่อให้ประชาชนทราบเท่านั้น มิใช่ประกาศในลักษณะที่เป็นกฎหมายลำดับรองที่ออกมาใช้บังคับแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด และเมื่องานอันเกี่ยวกับทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน และทางหลวงสัมปทาน เป็นงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงคมนาคม หากกรมทางหลวงประสงค์จะแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับระบบหมายเลขทางหลวงดังกล่าวให้ประชาชนทราบโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา กรมทางหลวงก็สามารถดำเนินการขอให้กระทรวงคมนาคมออกประกาศเช่นนั้นในรูปแบบของประกาศกระทรวงคมนาคมได้แม้ว่าจะไม่มีกฎหมายใดที่ให้อำนาจในการออกประกาศเช่นนั้นไว้โดยเฉพาะก็ตาม และไม่จำเป็นต้องออกประกาศในรูปแบบของประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเช่นที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ดี เพื่อให้เกิดความแน่นอนชัดเจนในการออกประกาศดังกล่าว คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) จึงเห็นควรเพิ่มบทบัญญัติในร่างพระราชบัญญัติทางหลวง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ยังอยู่ในระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อให้มีการประกาศระบบหมายเลขทางหลวงดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

^{๑๒} มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

ฯลฯ

ฯลฯ

สำหรับความเห็นของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ว่า หากจะมีการประกาศระบบหมายเลขทางหลวงในรูปแบบของประกาศกระทรวงคมนาคม ก็จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามนัยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๑ และจะต้องยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ระบบหมายเลขทางหลวงพิเศษฯ พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยจัดทำเป็นประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีและขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรีก่อน นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นดังนี้

(๑) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งออกโดยมติคณะรัฐมนตรี ได้กำหนดลักษณะของเรื่องที่จะเสนอต่อคณะรัฐมนตรีไว้ในข้อ ๗^{๓๓} ซึ่งได้แก่ เรื่องที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศกำหนดให้เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีหรือกำหนดให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี หรือร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชกำหนด ร่างพระราชกฤษฎีกา และร่างกฎกระทรวง รวมทั้งร่างระเบียบ ร่างข้อบังคับ หรือร่างประกาศที่ใช้บังคับต่อส่วนราชการเป็นส่วนรวม ฯลฯ แต่โดยที่ประกาศเรื่องระบบหมายเลขทางหลวงนี้เป็นเพียงการประกาศแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับระบบหมายเลขทางหลวงให้ประชาชนได้ทราบกันโดยทั่วไป ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น จึงไม่อยู่ในข่ายที่จะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเสียก่อนตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๑

(๒) เนื่องจากการประกาศระบบหมายเลขทางหลวงที่ผ่านมานั้นได้ดำเนินการในรูปแบบของประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี โดยกระทรวงคมนาคมได้เสนอขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรีเพื่อออกประกาศดังกล่าว และในการออกประกาศใหม่แต่ละครั้งก็กำหนดให้ยกเลิกประกาศที่มีอยู่ก่อนหน้านั้นตลอดมา ดังนั้น แม้ว่ากระทรวงคมนาคมสามารถดำเนินการในเรื่องนี้ได้เองก็ตาม แต่เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดหรือความสับสนที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตจากการที่ยังคงมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีในเรื่องเดียวกันนี้ กระทรวงคมนาคมก็ควรดำเนินการขออนุมัติจากคณะรัฐมนตรีเพื่อขอออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีให้ยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีที่มีอยู่ในปัจจุบันเสีย โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และระบุเหตุผลในการยกเลิกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีไว้ด้วยว่า เนื่องจากบัดนี้ได้มีการประกาศระบบหมายเลขทางหลวงในรูปแบบประกาศกระทรวงคมนาคมแล้ว

(ลงชื่อ) ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์
(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

^{๓๓} ข้อ ๗ เรื่องที่ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี มีดังนี้

(๑) เรื่องที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศกำหนดให้เป็น อำนาจของคณะรัฐมนตรีหรือกำหนดให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี

(๒) ร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชกำหนด ร่างพระราชกฤษฎีกา ร่างกฎกระทรวง

(๓) ร่างระเบียบ ร่างข้อบังคับ หรือร่างประกาศที่ใช้บังคับต่อส่วนราชการเป็นส่วนรวม

เลขานุการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๔๓